

Verenigde Protestantse Kerk Leuven - Kerstboodschap

Het kind Jezus als asielzoeker

Het spijt me, er is voor U geen plaats. Dat bericht viel Jezus, ruim 2000 jaar geleden, bij zijn komst op aarde te beurt. Zou dat in onze tijd anders zijn? Is het Licht van God welkom in onze met de duisternis flirtende wereld? De vraag stellen is haar beantwoorden. De eindeloze optelsom van de wandaden van het schepsel mens is geen sterk teken van menselijke gastvrijheid ten aanzien van God.

Koning der Joden

Datzelfde motief van een God-ongastvrije wereld, vinden we ook terug in het Mattheüsverhaal (Mt.2:1-18) van de Wijzen uit het Oosten die hulde te brengen aan het kerstkind. Zij vragen: waar is de Koning der Joden die geboren is? Koning Herodes verneemt dit en voelt zich in zijn koningschap bedreigt. Hij doet daarom nauwkeurig navraag bij de wijzen en verzoekt om hem te berichten waar hij het Kind van Betlehem kan vinden. Zogezegd om het hulde te bewijzen, maar zijn ware bedoelingen zijn om dit kind uit de weg te ruimen.

Vlucht naar Egypte

Herodes neemt daarbij geen halve maatregelen. Omdat hij niet te weten komt waar het Kind Jezus zich precies bevindt, vaardigt hij een bevel uit om alle jongens van twee jaar en jonger in Betlehem en in het gehele omliggende land te laten doden en wel: om maar dat ene kind te kunnen treffen. Dat lukt hem echter niet, want Jozef en Maria, in een droom gewaarschuwd voor het nadere onheil, vluchten met het kind naar Egypte.

Asielzoeker

Zo wordt Jezus, als kind al, een illegaal, en een vluchteling, en moet hij als banneling en asielzoeker naar Egypte uitwijken. Zoals zovelen dat ook vandaag nog altijd en meer en meer overkomt: moeten vluchten uit vrees voor tirannie en doodsdreiging.

Omkering

Opvallend in dit verhaal is dat niet alleen de vrees van kleinen voor groten (Jozef en Maria die met hun kind Jezus moeten vluchten voor de geweldenaar Herodes), in de verf gezet wordt, maar ook het omgekeerde: de vrees van groten voor kleinen (Herodes die bang is dat zijn koningschap bedreigd wordt door een pasgeboren baby). Kortom: de “natuurlijke”, gewoontelijke orde (kleinen die groten moeten vrezen) wordt hier op z'n kop gezet: groten die kleinen moeten vrezen. Aldus wordt die “natuurlijke” orde onder kritiek geplaatst waarbij de boodschap is dat machtigen die hun macht ontleen aan het onderdrukken van kleinen iets te vrezen hebben.

Een geweten geschopt

Zo wordt de groten die kleinen verpletteren in dit verhaal een geweten geschopt. Dat effect wordt nog eens verstrekt door de bizarre kluchtigheid van Herodes' optreden. Horen we het goed? Spoel nog eens terug!/? Ja hoor, het staat er echt: om zijn eigen macht zeker te stellen laat Herodes kleine kinderen vermoorden! Een verhaal dat in al zijn gruwelijkheid en potsierlijkheid een even indringende als actuele aanklacht inhoudt tegen een wereld waarin zwakken vertrap worden en sterken hun gang gaan. Tegen het neprecht dat het recht van de sterkste genoemd wordt. Tegen de nietsontziende zelfhandhaving van de machtigen ten koste van onmachtigen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven - Kerstboodschap

Zachte krachten

Men kan zeggen: als wij in de wereld om ons heen kijken lijkt er wat dat betreft weinig hoop. De kloof tussen machtig en onmachtig, tussen weerbaren en weerlozen, is er sinds Mattheüs niet kleiner op geworden en de vluchtelingenstromen nemen in onze tijd alleen maar toe. Toch roept Mattheüs in dit verhaal de hoop in ons wakker wanneer wij van hem horen dat de doodsbedreiger tenslotte zelf doodgaat, terwijl het ten dode toe bedreigde Kind in leven blijft. Aldus verkondigt Mattheüs dat de toekomst niet is aan de gepantserde spierballenmacht van de sterken voor wie een mensenleven geen cent waard is, maar aan de 'zachte krachten'. Zachtheid die niettemin veel 'krachtiger' is dan de hardheid van de machtigen omdat die zachte krachten het leven niet vernietigen, maar hoeden en de ruimte geven: de potentaat Herodes sterft, zodat het naar Egypte gevluchte Kerstkind weer uit dat doodsland weg kan trekken. Op weg naar het Land van Gods belofte, waar het leven 'thuis' is en niemand meer hoeft te vluchten.

Ernst Veen.